

Vlaams
Parlement

vergadering **C240**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 23 mei 2018

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de vliegtuigtransporten van eendagskuikens vanuit de luchthaven van Zaventem – 1960 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over toezicht op de export van kuikens – 1963 (2017-2018)	3
VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de inkomsten en uitgaven van het Vlaams Dierenwelzijnsfonds – 1987 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over een gift voor het Vlaams Dierenwelzijnsfonds – 1989 (2017-2018)	9
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over een steunmechanisme voor biomethaan – 1994 (2017-2018)	15
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over garanties van oorsprong voor waterstof – 1995 (2017-2018)	17
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de opleiding voor erkende energiedeskundigen – 2001 (2017-2018)	19

VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de vliegtuigtransporten van eendagskuikens vanuit de luchthaven van Zaventem – 1960 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over toezicht op de export van kuikens – 1963 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, mijn vraag gaat over een verschrikking op het vlak van dierenwelzijn die heel wat commotie heeft veroorzaakt. Op zondagavond 6 mei ging de brandweer van Zaventem op vraag van uw diensten, de dienst Dierenwelzijn, over tot de vergassing van 20.000 kuikens die zich bevonden in een transportcontainer op de luchthaven. De verschrikking bestaat er niet zozeer in dat ze werden vergast, want dat was bijna nog een daad van medeleven met die dieren. De verschrikking ging over het feit dat die kuikens gedurende een heel weekend in die container verbleven bij hoge temperaturen zonder drinken of voedsel. Eerst ging het om een technisch defect waardoor er vertraging was. Vervolgens was de piloot blijkbaar van oordeel dat de stank vanuit die container niet te harden was en dus kon de container niet worden opgeladen. Het resultaat was dat de verschrikking maar bleef duren, een heel weekend lang.

De vraag rijst hoe dit is kunnen gebeuren en of dit een alleenstaand feit is. Ik heb eerlijk gezegd het vermoeden van niet, want als je de cijfers bekijkt van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) op basis van Eurostatgegevens, dan blijkt dat er bijzonder veel levende dieren worden getransporteerd. Dat is voor een groot deel binnen Europa, maar een deel gaat ook naar derde landen buiten de Europese Unie. Een groot deel van die pakweg 130 miljoen dieren jaarlijks, meer dan 100 miljoen zelfs, zijn eendagskuikens. Het ging ook over dergelijke kuikens die in die container verbleven tijdens een heel weekend.

Minister, in welke beschermingsmaatregelen inzake onder andere maximale transportduur en minimale huisvestingsvoorwaarden wordt voorzien voor dierlijk transport, specifiek bij handelsverkeer met derde landen en dus geen EU-lidstaten?

Hoeveel maandelijkse cargovrachten die vertrekken vanop de luchthaven van Zaventem betreffen levende dieren? Wordt er systematisch gecontroleerd of dierlijke transporten vanop de luchthaven voldoen aan de desbetreffende regels inzake dierenwelzijn? Voorziet de luchthaven van Zaventem in specifiek bevoegde personen, parallel met de 'animal welfare officers' in Vlaamse slachthuizen, die ook systematisch toekijken of het dierenwelzijn wordt gerespecteerd?

Wat is de gebruikelijke procedure bij vaststelling van inbreuken tegen de Dierenwelzijnswet bij dierlijke vluchttransport? We weten dat de vergassing is gebeurd in opdracht van een inspecteur-dierenarts van uw diensten. Hoe verloopt de procedure exact?

Beschikt de Vlaamse overheid, eventueel in overleg met de federale overheid, over de bevoegdheid om exportbedrijven te verbieden nog langer dierlijke transporten te ondernemen in geval van recidive? De betrokken transporteur was niet meer geïnteresseerd in zijn vracht, zodra die kuikens op het tarmac stonden. Is het mogelijk om een licentie af te nemen waardoor hij op die manier kan worden gestraft?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, ik zal niet alle elementen die de heer Sanctorum al aanhaalde, herhalen. De fundamentele vragen in dit verhaal blijven of er geen alternatief bestaat voor het afmaken van dieren en waarom we zo nodig levende dieren, en vooral jonge kuikens in dit geval, de wereld moeten laten rondvliegen.

Er bestaan natuurlijk regels en ik citeer uit de Europese verordening EG 1/2005 22/12/2004: "De bevoegde autoriteit neemt de nodige maatregelen om oponthoud tijdens het vervoer, dan wel of het lijden van dieren te voorkomen of tot een minimum te beperken wanneer onvoorziene omstandigheden de toepassing van deze verordening verhinderen. De bevoegde autoriteit zorgt ervoor dat er op de overlaadplaats, de plaatsen van uitgang en de grensinspectieposten speciale regelingen worden getroffen om voorrang te geven aan dierentransporten. (...) Indien een partij dieren tijdens het vervoer langer dan twee uur moet worden vastgehouden, zorgt de bevoegde autoriteit ervoor dat er adequate voorzieningen worden getroffen voor de verzorging van de dieren en, zo nodig, voor het voederen, drenken, uitladen en onderbrengen van de dieren."

Er moet hoe dan ook een analyse komen van de vermelde situatie op de luchthaven.

Minister, vindt u het verantwoord dat miljoenen levende dieren getransporteerd worden naar de andere kant van de wereld, terwijl het perfect mogelijk is in het geval van kuikens om eieren te exporteren en ze daar te laten uitbroeden? Moeten dergelijke transporten niet drastisch ingeperkt worden?

Wat zijn in dergelijke gevallen – hier kuikens op het tarmac – de mogelijke scenario's om het welzijn van de dieren te garanderen? Waarom werden ze niet uitgevoerd?

Wie is in dergelijke gevallen verantwoordelijk voor het welzijn van de dieren? De exporteur, de vervoerder of de luchthaven? Welke verantwoordelijkheid draagt de exporteur? Die zou, naar verluidt, geweigerd hebben de container terug te nemen. Zal hij aansprakelijk worden gesteld?

Werden de regels van de verordening die ik citeerde, niet gevolgd? Ik neem aan dat de Inspectie Dierenwelzijn instaat voor de handhaving. Gebeuren er op regelmatige basis controles op de luchthaven door de Inspectie Dierenwelzijn? Zijn er frequente overtredingen vastgesteld? Werd in dit concrete geval naar uw mening snel en adequaat opgetreden?

Werden de regels inzake dierenwelzijn bij het vervoer van de dieren in een container nageleefd? De minimumvloeroppervlakte voor eendagskuikens is 21 tot 25 vierkante centimeter per kuiken. Ik verwijs opnieuw naar de Europese verordening. Met 21 vierkante centimeter als minimumoppervlakte komt dat voor 20.000 kuikens op 42 vierkante meter minimumoppervlakte. De oppervlakte kan een rol spelen in de overlevingskansen in geval van immobilisatie van dergelijke container.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De Europese verordening die de regels voor het transport van levende dieren vastlegt, is ook van toepassing voor de export naar derde landen. Het Europees Hof van Justitie heeft intussen bevestigd dat de regels van de verordening moeten worden nageleefd tot bij de aankomst van het dier, ook al vindt een deel van het transport buiten Europa plaats. Elke export van levende dieren is dus volledig gedekt door de Europese regels. De verordening legt onder meer regels vast voor de transportduur, de minimale oppervlakte en het voederen en drenken van de dieren.

Voor luchttransporten is er ook de 'Live Animals Regulations' van IATA, de International Air Transport Association. Daarin zijn eveneens duidelijke voorschriften opgenomen voor het transport van levende dieren, ook per container.

Bij vervoer van dieren gebeurt de certificering en de voorafgaande controle op de naleving van zowel de dierenwelzijnsvoorschriften als de sanitaire voorwaarden, de volksgezondheid dus, op de plaats van vertrek, zijnde het bedrijf van oorsprong. Deze controle gebeurt door het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV). Voldoet het transport niet aan de wettelijke voorwaarden, dan wordt geen certificaat afgeleverd en kunnen de dieren niet vertrekken.

Dieren die vanuit derde landen via de luchthaven België binnenkomen, moeten de grensinspectiepost voor levende dieren passeren. Daar zijn mensen van het FAVV aanwezig die alle dieren controleren op gezondheid, sanitaire risico's, dierenwelzijn en CITES-regelgeving. Worden er dierenwelzijnsproblemen vastgesteld, dan wordt contact opgenomen met de Inspectiedienst Dierenwelzijn. Onze Inspectiedienst heeft volheid van bevoegdheid op de luchthaven, net als op elke andere locatie in Vlaanderen. Ze kan ook overgaan tot inbeslagname van dieren.

Daarnaast geldt er sowieso een interne afspraak op de luchthaven dat bij elke vaststelling van problemen met dieren de grensinspectiepost wordt verwittigd, of het nu om aankomende of vertrekkende dieren gaat, om commercieel of niet-commercieel vervoer en om intracommunautair verkeer of import/export. Die zal dan de Inspectiedienst Dierenwelzijn verwittigen.

Als overtredingen van de dierenwelzijnsregelgeving worden vastgesteld, kan naargelang het geval een pv worden opgesteld of een waarschuwing worden gegeven. In dat geval kan aan het FAVV gevraagd worden om de aflevering van exportcertificaten te schorsen.

De exportcertificering is een federale bevoegdheid, ik beschik dan ook niet over cijfers van het aantal zendingen van levende dieren vanuit de luchthaven van Zaventem. Ik kan u wel zeggen dat het aantal incidenten inzake dierenwelzijn beperkt is.

Wat dit specifieke geval betreft, was voorzien dat de kuikens op zaterdag naar Kinshasa zouden vertrekken. Door technische problemen aan het vliegtuig is deze vlucht echter niet doorgegaan waarop een nieuw transport werd geregeld op zondag. De piloot van dat toestel weigerde echter de kuikens mee te nemen. De containers met kuikens werden op het tarmac geplaatst, naar verluidt enkel om ingeladen te worden voor de tweede vlucht. Zodra duidelijk was dat ze niet met die vlucht zouden vertrekken, werden de containers opnieuw verwijderd en binnen geplaatst, in een geventileerde omgeving met klimaatregeling, onder het toezicht van het FAVV.

Het ging in dit geval om eendagskuikens. Die worden vervoerd zonder eten en drinken. Kuikens worden geboren met een dooierzak waarin de rest van de dooier is opgenomen. Die dooierzak bevat voldoende voedingsstoffen om de eerste 72 uur te overleven. Naar verluidt werd de afzender gecontacteerd met de vraag om de dieren terug op te halen aangezien de piloot weigerde te vertrekken met die containers. Als afzender was hij op dat moment immers nog altijd verantwoordelijk voor het lot van de dieren. Hij was echter niet geneigd om de dieren te komen ophalen. De Inspectiedienst Dierenwelzijn heeft dan ook een pv tegen hem opgesteld.

Op heel korte termijn opvang zoeken voor 20.000 kuikens is natuurlijk niet eenvoudig. Om sanitaire redenen kunnen de dieren niet naar een broeierij gebracht worden: de kippen of kuikens op een broeierij mogen niet worden vermengd met kippen van buitenaf. In theorie zouden ze kunnen worden overgebracht naar een legkippenbedrijf, maar die werken met een strakke planning en bestellen hun kuikens ruim op voorhand. Daarom werd er uiteindelijk voor gekozen om de dieren op een snel en zo diervriendelijk mogelijke manier te doden.

De werkgroep levende dieren van de luchthaven, die de interne afspraken en procedures maakt over de omgang met levende dieren, heeft intussen al aangegeven dat

de huidige instructies en werkwijzen naar aanleiding van dit voorval opnieuw tegen het licht zullen worden gehouden om herhaling zoveel mogelijk te voorkomen. Er zullen ook noodscenario's worden uitgetekend voor dergelijke onvoorziene incidenten.

Vanzelfsprekend zou dit allemaal niet gebeurd zijn als er geen levende kuikens geëxporteerd zouden worden naar Afrika. Die transporten gaan echter naar landen die geen eigen broeierijen hebben. Dit maakt dat het niet mogelijk is om broedeieren naar daar te versturen. Het is ook niet mogelijk om als lidstaat dit soort transporten te verbieden. De regels over het transport zitten vervat in een verordening, en die laat enkel toe dat lidstaten strengere regels uitvaardigen voor vervoer dat volledig op hun eigen grondgebied plaatsvindt of voor vervoer over zee dat op hun grondgebied vertrekt. Voor luchtvervoer heeft een lidstaat dan ook geen vrije beleidsruimte.

Ik heb er echter nooit een geheim van gemaakt dat ik streef naar een beperking van de transportduur voor alle dieren. Wij zitten daarover op dezelfde lijn als Nederland, Duitsland, Zweden en Denemarken en het Brusselse en Waalse Gewest. Ik heb ook initiatieven genomen richting Europese Commissie, maar die is niet geneigd om de verordening te herzien. We zullen echter aan de kar blijven trekken met die groep van voortrekkers op Europees niveau. Ik hoop ook dat vanuit het Europees Parlement blijvend de nodige druk wordt gezet om een einde te maken aan dierenwelzijnsproblemen tijdens het vervoer.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, de basisvaststelling die een aantal onder ons moeten maken, is dat dit vrij absurd is. De wereldhandel van levende dieren loopt op een gegeven moment gegarandeerd mis.

In 2016 stonden na een akkoord tussen België en Turkije gedurende twee weken runderen aan de grens met Turkije te bakken. Dat is totaal onverantwoord. Zulke zaken komt men tegen wanneer men levende dieren als goederen behandelt en daar een economische logica op toepast.

Minister, ik ben me ervan bewust dat we als lidstaat België binnen de Europese Unie niet zomaar een verbod kunnen invoeren, maar ik hoop wel dat u deze zaak zult opvolgen en dat u er bij het FAVV op aandringt om de exporteur in kwestie te straffen. U zei zelf dat het FAVV ook gemachtigd is om het exportcertificaat van de exporteur in te trekken. Ik denk dat dat in dit geval ook wel gegrond is. De manier waarop de persoon of het bedrijf in kwestie de verantwoordelijkheid van zich afschoof, tart toch wel elke verbeelding.

Ik begrijp dat iedereen een zekere bezorgdheid toonde voor die dieren. Uiteindelijk werd de container verplaatst naar een geventileerde ruimte, maar we stellen toch vast dat het uiteindelijk twee dagen heeft geduurd voor er een oplossing, een heel drastische oplossing, kon worden uitgewerkt. Het duurde allemaal bijzonder lang en het feit dat die piloot de zondag weigerde om de container te vervoeren als gevolg van de geurhinder – ongetwijfeld omdat er al zoveel dieren gestorven waren – wijst erop dat dit een geval is van dierenleed en van mensen die hun verantwoordelijkheid niet nemen.

Minister, ik hoop ook dat de luchthaven ook eens in eigen boezem durft te kijken. U zegt dat ze hun eigen procedures tegen het licht willen houden, dat is heel goed, maar ik hoop dat daar dan ook een vervolg op komt en dat we binnenkort te horen krijgen wat er zal veranderen. U moet aandringen op een vervolg in heel dit verhaal, en dus ook op het feit dat het exportcertificaat van die exporteur eventueel zou worden ingetrokken.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Merkwaardig genoeg zou dit een fait divers kunnen lijken wanneer men het volume bekijkt van levende dieren dat wordt vervoerd, maar in de internationale pers heeft dit een zeer ruime weerklank gekregen. In het Verenigd Koninkrijk was het voorpagina-nieuws en ik ben daar zelf door de BBC over geïnterviewd.

Ik bedoel dat het in die landen ook vaak problematisch is. Ze herkennen zich in de situatie die in België wel en bij hen blijkbaar niet zo snel naar boven komt. Dit is niet goed voor onze reputatie.

Minister, het is absurd. Ik zag het aan uw blik tijdens uw antwoord. Aangezien er in die landen geen broeierijen zijn, moeten eendagskuikens worden uitgevoerd. Dat is heel bizar. We moeten eerlijk zijn. Het transport van een goede broedkast neemt minder volume in dan 20.000 kuikens. In die zin zitten we met een totaal vertekende verhouding in de export. Er is geen enkele objectieve reden om levende dieren van een dag oud te verhuizen, terwijl we perfect eieren kunnen exporteren als er echt een behoefte zou zijn. Ik vind de inspanningen die de EU levert om de export van levende en in dit geval vooral jonge dieren te beperken, dan ook meer dan ooit terecht. In wat voor een Absurdistan leven wij?

Ik ben ook blij te horen dat de procedures en vooral de noodprocedures op de luchthaven zullen worden herzien of gemaakt. Mocht er nog een calamiteit zijn, moet er minstens een plek zijn om die dieren naartoe te brengen. Ik hoop dat de Inspectiedienst Dierenwelzijn er echt op zal toezien dat dit effectief gebeurt en dat het niet blijft bij wat ik 'zeggende woorden' noem.

Tot slot moeten die noodoplossingen niet worden betaald door de overheid, maar door de sector zelf. Indien de dieren, om welke reden dan ook, niet op het vliegtuig kunnen worden gezet, moeten ze zorgen voor alternatieven in behoorlijke omstandigheden. Ze moeten rekening houden met alle elementen van het dierenwelzijn. De sector moet zelf oplossingen hebben, en dat is iets wat u als minister moet afdwingen. Zij moeten dit betalen. Het gaat niet op dat de belastingbetaler vanwege hun slordigheid voor het leed van levende dieren moet opdraaien. Dat is echt een afwending van verantwoordelijkheid.

Minister, in die zin wil ik de heer Sanctorum bijtreden. U zou eens met de federale overheid moeten praten om in dergelijke gevallen bestraffend te kunnen optreden ten aanzien van de exporteurs die deze regels inzake dierenwelzijn aan hun laars lappen.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik zou me graag bij deze vragen om uitleg aansluiten. Als een dergelijk voorval plaatsvindt, is iedereen aangegrepen door de situatie en door de wijze waarop moet worden ingegrepen. Dit is een heel belangrijke les als een vliegtuig een panne of een technisch defect heeft. Ik ga ervan uit dat dit niemands directe bedoeling is en dat de verantwoordelijkheid voor een technische panne niet kan worden toegewezen. Het zijn onvoorziene omstandigheden, maar het is cruciaal op een dergelijk ogenblik na te gaan hoe zo snel mogelijk kan worden gehandeld. Aangezien het om levende dieren gaat, is snelheid in dit verband altijd het eerste cruciale element. We moeten eerst kijken op welke wijze eventueel opvang kan worden georganiseerd voor een tweede vlucht wordt georganiseerd. We lopen natuurlijk altijd het risico dat dit iets langer duurt.

Ik heb uit de vraagstelling afgeleid dat de eigenaar verantwoordelijk blijft zolang de dieren niet op hun bestemming zijn. In eerste instantie wordt nagegaan of de eigenaar de dieren kan terugnemen. We weten dat het om een aantal complexe vraagstukken gaat, onder meer met betrekking tot sanitaire maatregelen. Ik stel me de vraag welke mogelijkheden de eigenaar op dat ogenblik heeft. Heeft hij de mogelijkheid om ook andere keuzes te maken of moet hij de dieren gewoon binnenhalen? Wat gebeurt er als hij geen plaats heeft? De Inspectiedienst Dierenwelzijn heeft nu de opdracht gegeven te euthanaseren. Dit moeten we te allen tijde

proberen te vermijden. Kan een eigenaar, als dit niet kan worden vermeden, ook die stap zetten of kijken we dan sowieso naar de Inspectiedienst Dierenwelzijn?

Dit zijn een aantal vragen. Welke mogelijkheden heeft de eigenaar om in te grijpen op het ogenblik dat het misloopt? Zoals ik in het begin heb gezegd, is het eerste cruciale punt natuurlijk dat we moeten nagaan in welke procedures we kunnen voorzien om dit maximaal te vermijden en om zo snel mogelijk op te treden.

Mijnheer Caron, de vraag of er export op lange afstand moet zijn, lijkt me een veel ruimer debat. Ik ga ervan uit dat u weet dat de uitbating van een broeierij iets meer inhoudt dan enkel het bezit van een broedkast. Het is veel complexer dan u het op een simplistische manier voorstelt. Het is belangrijk dat we dit erkennen om het probleem effectief te kunnen aanpakken en om eventueel een aantal bijsturingen ten voordele van het dierenwelzijn door te voeren. We moeten calamiteiten natuurlijk vermijden of alleszins goed optreden in het geval van calamiteiten.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De eigenaar of verzender is vanzelfsprekend te allen tijde verantwoordelijk voor zijn zending, zeker als het om levende dieren gaat. In dit geval is ook een proces-verbaal tegen de betrokkene opgesteld.

Wat de termijn betreft, zijn blijkbaar verschillende scenario's tegen elkaar afgewogen. De verantwoordelijkheid van de verzender is duidelijk, maar wat mij nog niet duidelijk is, is de verantwoordelijkheid van de piloten. Waarop was die weigering gestoeld? Ik denk dat een piloot bepaalde zendingen kan weigeren, maar in het geval van levende wezens speelt een andere verantwoordelijkheid mee. Het is me niet duidelijk of niet kon worden voorzien in de vervanging van de piloot of in de remediëring van de grond van zijn weigering. Daarnet is geuroverlast aangehaald. Kon daar niets aan worden gedaan?

In dat opzicht moeten we in de werkgroep vooral denken aan een herziening van de procedures. Dat is hier nog niet aan bod gekomen, maar de verantwoordelijkheid van de piloot en van het personeel ter plaatse zal ook tegen het licht moeten worden gehouden. Indien ze met dergelijke situaties worden geconfronteerd, kunnen bepaalde noodprocedures bepaalde weerstanden overwinnen of opzijshuiven.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, ik denk dat u gelijk hebt. We hebben het gehad over de verantwoordelijkheid van de Vlaamse overheid, van de federale overheid, van de eigenaar van de eendagskuikens en van de luchthaven, maar er is ook nog de vliegtuigmaatschappij. U hebt zelf naar de piloot verwezen, maar de vliegtuigmaatschappij draagt natuurlijk ook een belangrijke verantwoordelijkheid. De vliegtuigmaatschappij maakt de keuze die eendagskuikens te vervoeren.

Ik heb me geïnformeerd over de frequentie van dergelijke cargovluchten, want daar zijn we nog niet op ingegaan. Ik heb vernomen van mensen die voor Brussels Airlines werken dat dit bijna dagelijks gebeurt. Kuikens worden vooraan in het vliegtuig naar verre bestemmingen vervoerd. Ze zitten niet letterlijk dicht bij de koffers, maar ze vormen wel bijkomende vracht. Dat is een dagelijkse praktijk, waar Brussels Airlines uiteindelijk voor kiest.

Ik heb begrepen dat de dierenrechtenorganisatie GAIA ervoor pleit dat u eens met Brussels Airlines zou vergaderen en zou vragen dit niet meer te doen. Dat zou een optie kunnen zijn. Als lidstaat heeft België niet de bevoegdheid dergelijke transporten te verbieden, maar we kunnen Brussels Airlines wel vragen dergelijke transporten, zeker over die lange afstanden, niet meer uit te voeren.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, ik wil nog een element toevoegen. Ik blijf het gewoon absurd vinden dat er zo veel levende dieren worden vervoerd als het niet moet en als er alternatieven zijn. Het is ook een kwestie van ontwikkelingssamenwerking. We moeten investeren in innovatie, in industriële ontwikkelingen en in landbouw-technische oplossingen die ook in de Derde Wereld een plaats moeten krijgen.

Ik weet dat een broeierij meer is dan het kastje met twee laagjes dat ik ooit voor twintig kippeneieren heb gemaakt.

Maar het kan natuurlijk wel. Op die manier helpen we de mensen ginder en besparen we veel dierenleed. Laat ons daarop inzetten. Daar moet Europa eigenlijk ook werk van maken. Dat is het zoveelste bewijs dat Europa zijn doelstellingen niet integreert.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de inkomsten en uitgaven van het Vlaams Dierenwelzijnsfonds – 1987 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over een gift voor het Vlaams Dierenwelzijnsfonds – 1989 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, afgelopen weken was er een hoerabericht. Er was namelijk een grote nalatenschap ter waarde van ongeveer 1,3 miljoen euro bruto die terecht kwam in het Vlaams Dierenwelzijnsfonds. Het bestaan van het Dierenwelzijnsfonds is zeker een meerwaarde en het komt regelmatig aan bod, ook tijdens de budgetbesprekingen en de besprekingen van de beleidsbrief.

De middelen in dit fonds komen voornamelijk voort uit de registratie van honden, geïnde administratieve boetes, schadevergoedingen en dus ook schenkingen. In het verleden bleef het aandeel van de schenkingen redelijk beperkt, maar recent kwam daar een heel groot bedrag bij. Ik heb daar een aantal vragen bij.

Zullen de recent fors toegenomen inkomsten het toekomstig uitgavenpatroon van het Vlaams Dierenwelzijnsfonds beïnvloeden? Zal de bijdrage aan de Vlaamse Inspectie Dierenwelzijn vergroot worden? Wat zal er exact gebeuren met dat geld? Misschien is dat daarnet aan bod gekomen tijdens de begrotingsbespreking, dan heb ik dan even gemist, maar anders kunt u het hier even kort uitleggen. Zullen opvanginitiatieven en dierenasielen hiermee worden ondersteund, zoals in de media wordt bericht? Het viel me op dat in de communicatie de dierenasielen plots opduiken, terwijl we hier al debatten hebben gehad over het feit dat de dierenasielen geen ondersteuning krijgen van de Vlaamse overheid. Dat zou wat mij betreft wel mogen. Is er dan een wijziging inzake beleid? Zullen extra steunmaatregelen of investeringen plaatsvinden in het komende jaar of worden de eenmalig verkregen extra inkomsten uit het fonds gespreid over een langere periode?

U verklaarde in de pers verheugd te zijn dat dierenwelzijnsorganisaties in toenemende mate worden opgenomen in een nalatenschap. Het Vlaams Dierenwelzijnsfonds is

niet echt een dierenwelzijnsorganisatie. Er zijn wel andere dierenwelzijnsorganisaties die geen structurele subsidies ontvangen en die voor een belangrijk deel afhankelijk zijn van eenmalige schenkingen, ook via nalatenschappen. De vraag stelt zich in welke mate we dit moeten stimuleren. Ik zou daar graag uw mening over kennen. In hoeverre plant u om het Dierenwelzijnsfonds afhankelijk te maken van dergelijke giften? Is het de bedoeling om dat nog breder aan te moedigen of misschien zelfs een campagne te lanceren om het aandeel van de nalatenschappen te vergroten? Ik weet niet wat de plannen precies zijn.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik ga niet alle elementen herhalen. De gift die de mevrouw uit Lubbeek aan het Dierenwelzijnsfonds deed, is meer dan het dubbele van het jaarbudget van het fonds zelf. Het fonds is eigenlijk een financieel mechanisme, een soort van kas die inkomsten uit de ontvangsten van retributies en vergoedingen verwerkt en uiteraard ook aanwendt voor beleid inzake dierenwelzijn. Tot daar is er geen enkel probleem.

Het is ongetwijfeld goed bedoeld door de erflater. Het doet bij mij trouwens de vraag rijzen of de Vlaamse overheid ook erfbelasting moet betalen. (*Instemming van minister Ben Weyts*)

Blijft dat dan in de kas van Dierenwelzijn of komt het in de kas van minister Tommelein? Dat is een detailvraag terzijde die me nu te binnen schiet.

De vraag ten gronde is natuurlijk of je privépersonen moeten aanmoedigen om mee overheidstaken te financieren. Ongetwijfeld zal die persoon dat met de beste bedoelingen gedaan hebben, geen enkel probleem. Dat iemand zo gedreven is om voor dierenwelzijn op te komen en zijn nalatenschap daaraan te schenken, verdient echt wel waardering. Maar waar richten we dat het best op? Dat is belangrijk in de mate waarin men sensibiliserings- of bekendmakingsacties zou doen in de toekomst. Waar moet dat terecht komen?

In mijn perceptie zijn legaten in dat geval iets wat naar actoren op het terrein moet gaan, naar het middenveld, naar activisten, naar mensen die collectioneren, naar mensen die ijveren zonder of met beperkte overheidsmiddelen om een maatschappelijk doel na te streven, en die de steun uit de samenleving via erfenissen, schenkingen enzovoort kunnen gebruiken. Ik denk aan de fiscale aftrekbaarheid die gehanteerd wordt voor Broederlijk Delen, 11.11.11 of andere maatschappelijke doelen waarbij de overheid zelf die schenkingen aan dat middenveld van de private spelers, non-profit uiteraard, faciliteert door daar fiscale kortingen aan toe te kennen.

Het is een open vraag, maar ik ga ze concretiseren. Minister, is het bedoeling dat de overheid of een overheidsinstantie op zoek gaat naar legaten om een dergelijk fonds te spijzen, in dit geval het Dierenwelzijnsfonds? Beschouwt u dit legaat als een precedent? Hebt u de bedoeling uw dierenwelzijnsbeleid mede te financieren met legaten en schenkingen? Zou het niet logisch zijn dat dierenrechtenorganisaties de eerste gegadigden zijn van schenkingen en legaten, dit vanuit het principe dat wanneer ze private fondsen kunnen verwerven en zo autonoom mogelijk kunnen zijn van de overheid, dat hun positie en hun verhouding met die overheid versterkt? Vindt u het correct of aangewezen dat een legaat gebruikt wordt voor controles? Dat is immers toch een overheidstaak. Ik zou de vraag ook anders kunnen formuleren: hebt u specifieke oogmerken of doelstellingen op het oog waarvoor u die centen zou kunnen gebruiken, anders dan voor de huidige taken van het Dierenwelzijnsfonds? Waar zal het fonds de gelden van het legaat voor aanwenden? Je zou dat bijvoorbeeld kunnen investeren in de infrastructuur en de werking van dierenasielen. We hebben hier al eens een discussie gevoerd waarbij u zei dat dit een provinciale taak is en geen Vlaamse. Hier is een kans om toch iets te doen, eventueel eenmalig. Hebt u weet van andere beleidsdomeinen waar

het beleid deels gefinancierd wordt met legaten of schenkingen of is dit typisch iets voor het altruïstische beeld dat ook in dierenwelzijn naar voren komt, namelijk de bekommernis voor levende wezens?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Voor alle duidelijkheid: wij gaan vanzelfsprekend niet actief op zoek naar legaten. Het initiatief kwam hier vanzelfsprekend volledig van de overleden vrouw zelf. Het was haar wens om het grootste deel van haar erfenis na te laten aan het Dierenwelzijnsfonds. Ik ben daar blij mee. Dat raakt mij ook persoonlijk. Dat is een heel sterk signaal van vertrouwen in het dierenwelzijnsbeleid in Vlaanderen. Ik vind het ook zeer positief dat er wordt geschonken voor dierenwelzijn, of dat nu het Dierenwelzijnsfonds is, een dierenwelzijnsorganisatie of dierenasielen. Vanzelfsprekend ben ik daar blij mee.

De volledige afhandeling van het legaat zal nog wel even duren. Daarom is het nog niet opgenomen in de begroting. Het gaat trouwens om een duolegaat, waarbij een aantal personen en verenigingen een kleiner legaat krijgen. De rest gaat naar het Dierenwelzijnsfonds, waar wij ook de erfbelasting op betalen. Een deel van het legaat bestaat uit een onroerend goed dat eerst verkocht zal moeten worden. Ik denk dat het gaat over een verhouding van 900.000 euro liquide en 400.000 euro geschatte waarde van het onroerend goed. Het zal dus nog een tijdje duren voor het op de rekening van het fonds zal staan en daarom is het dus nog niet opgenomen in de begroting. Waarvoor het geld gebruikt zal worden, staat nog niet vast, want het geld is nog niet binnen.

Wel zeker is dat dat zal worden gespendeerd binnen het decretaal geplande kader. Dat wil dus zeggen dat dat sowieso wordt gespendeerd aan dierenwelzijn: wetenschappelijk onderzoek, opvang van in beslag genomen dieren, communicatie en sensibilisering, allerlei projecten ter ondersteuning van het dierenwelzijnsbeleid.

Natuurlijk verwacht ik niet dat het Dierenwelzijnsfonds plots om de zoveel tijd zo'n legaat zal krijgen. Ik zal mijn beleid daar ook niet op afstemmen. Dit is een heel welgekomen extraatje, dat we goed zullen spenderen, en waarvoor – nogmaals – grote dank. Maar ik ben niet van plan om mijn beleid te gaan baseren op toch wel toevallige en compleet onvoorspelbare inkomsten van schenkingen en legaten.

Wat betreft de mogelijkheid om zulke schenkingen en legaten te ontvangen, zijn wij als Dierenwelzijnsfonds niet bepaald een unicum binnen de Vlaamse overheid. Dat is een heel breed gamma. Op lokaal niveau kennen we allemaal de OCMW's en de gemeenten die daarvan genieten. Maar die mogelijkheid is heel breed, ook binnen de Vlaamse overheid, tot zelfs de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) – om maar iets te noemen –, de VRT, Kind en Gezin, het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) en de Vlaamse Landmaatschappij (VLM). Ook het Hermesfonds geniet van die mogelijkheid. Dat is dus vrij breed binnen de Vlaamse overheid. We zijn daar niet uitzonderlijk in.

Ik vind dit zeer positief. Het is een zeer mooi signaal van vertrouwen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevorde (Onafhankelijke): Minister, als mensen hun erfenis nalaten aan een goed doel – in dit geval het Dierenwelzijnsfonds – is dat natuurlijk bewonderenswaardig. Daarover bestaat geen discussie.

Maar ik heb daarbij wel wat bedenkingen. Eén, je hoeft zo'n fonds niet open te stellen voor legaten. Maar zodra er van die grote giften passeren, kan ik mij voorstellen dat er een neiging ontstaat om het fonds daar een stukje afhankelijk van te maken. Dat men dan denkt: 'We kunnen dat op een andere manier opvangen. Daar kan eventueel op

worden bespaard, bij een volgende besparingsronde.' Ik zeg niet dat dat per definitie zo zal zijn, maar ik kan mij voorstellen dat er nogal snel zal worden gekeken naar een besparing op zo'n fonds als er af en toe wel eens zo'n legaat binnenkomt. Ik neem aan dat dat niet de allerlaatste keer zal zijn en dat dat uw verwachting is.

Twee, laat ons een kat een kat noemen. Er wordt natuurlijk concurrentie aangaan met ngo's, die overigens geen subsidies krijgen van de overheid en dus afhankelijk zijn van giften. Is dat eigenlijk wel een positieve evolutie? Ik maak even een vergelijking. Stel dat mensen een groot bedrag nalaten aan het Klimaatfonds in plaats van het te schenken aan Greenpeace of Natuurpunt. Of ze laten het na aan de Vlaamse Zorgkas in plaats van het Rode Kruis. Dat is eigenlijk een soort van vrijwillige belasting. Ik vraag mij af of dat nu eigenlijk wel de bedoeling zou moeten zijn van het spenderen aan goede doelen.

Nogmaals, het is bewonderenswaardig dat die vrouw dat bedrag aan een goed doel schenkt. Uiteindelijk is dat ook haar beslissing. Maar ik houd wel mijn hart vast, als dat de tendens wordt. Als pakweg de komende tien jaar alle overheidsfondsen.... Ik zie aan sommige gezichten hier dat jullie vinden dat dat wel goed zou uitkomen. Daar hebben we het al. Dan kan de reflex mogelijk zijn dat een overheid zegt: 'Ja maar, in dat geval moeten we via de opmaak van de begroting minder belastinggeld in die fondsen stoppen.' Het is een tendens die bij mij toch wel wat vragen oproept, los van het feit dat het bewonderenswaardig is dat die vrouw zo'n groot bedrag nalaat aan een goed doel.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik vind het niet eenvoudig. Vanuit een soort morele overweging kun je je afvragen, als iemand zijn erfenis wil nalaten voor bosontwikkeling in Vlaanderen, aan wie die dat dan het best doteert. Dat is niet zo eenvoudig. (*Opmerkingen van Hermes Sanctorum*)

Het Boscompensatiefonds, ja.

Minister, ik heb één verzoek voor u. Als je begint te vergelijken met andere sectoren, voel je de spanning in de discussie.

Minister, het zou fijn zijn mocht u die extra verworven middelen in de geest van de erflater ook spenderen aan extra inspanningen die buiten uw reguliere taakstelling vallen. Dan denk ik dat u die erflater de grootste dienst bewijst en dat u ook de doelstelling waarvoor uw beleid staat – het bevorderen van dierenwelzijn – het best kunt realiseren. Het kan dan gaan om een eenmalige uitgave of een eenmalige projectoproep of ik weet niet wat – ik wil u niet voor de voeten treden, ik laat het graag aan u over, u krijgt uw ruimte. Handel eens even alsof u met dat extraatje een fantastisch resultaat kunt bereiken, in dezelfde geest en spirit als een ngo dat kan doen die plots die extra mogelijkheden krijgt. Op die manier doet u zowel de erflater, de samenleving als de dieren een plezier.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, beste collega's, het is ver gekomen als wij hier in het parlement een debat moeten voeren over de laatste wilsbeschikking van een persoon die toch in alle vrijheid kan oordelen waaraan dat geld wordt gespendeerd: aan een ngo of een ander goed doel. Want met die duolegaten komt een deel van de normaal geplande afdracht naar de overheid ook wel ten goede van het goede doel. Dat is een goed systeem. Op zich heb ik daar niets op tegen. Maar laat ons de mensen in alle vrijheid beslissen waar ze met hun geld naartoe gaan.

Hierop aansluitend, heb ik een kleine vraag met betrekking tot de besteding van de middelen van het Dierenwelzijnsfonds. In het verleden is er ooit een debat

geweest met betrekking tot de al dan niet financiering van de dierenasielen. Minister, u hebt toen gezegd dat er een belangrijke budgetverhoging was in het kader van het betalen van de in beslag genomen dieren of de huisvesting van de in beslag genomen dieren. Dat is goed. U hebt op dat moment ook een bedrag genoemd. Maar uit het veld bereikt mij nu toch het signaal dat daaromtrent heel wat problemen zijn. In principe worden er facturen gestuurd door dierenasielen die dieren stallen, die dieren in bewaring nemen. Er is discussie rond de dagprijzen die in dat verband mogen worden gegeven.

Dat is spijtig. Het budget is uitgetrokken, maar het wordt blijkbaar niet uitbetaald, zelfs in die mate dat er een noodkreet wordt geslaakt – dat zal binnenkort wel duidelijk worden – door een aantal asielen die zelfs overwegen om hun activiteiten te stoppen omdat er daarover in hun ogen een toch wel zeer oneigenlijke discussie ontstaat.

Minister, zijn er standaardprijzen voor dergelijke aangelegenheden van in beslag genomen dieren? Of is het niet nodig of nuttig om met de sector te onderhandelen over standaardvergoedingen en dan ook niet meer om te discussiëren over de vergoeding die per dag, per diersoort en per in beslag genomen dier wordt gegeven?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Voorzitter, minister, ook wij zijn uiteraard positief over de schenking die gedaan is. We interpreteren het ook als een blijk van vertrouwen. Voor onze partij is het uiteraard ook logisch dat elk individu vrij moet zijn om zijn of haar erfenis te schenken aan wie hij of zij verkiest. Dat lijkt mij logisch. Deze persoon heeft ervoor gekozen om dat aan dit doel te schenken. Ik vind dat we dat zeer positief moeten onthalen.

Het lijkt mij logisch – en u hebt dat ook gezegd, minister – dat het de bedoeling is om extra inspanningen te leveren, bovenop de basistaken. Dat komt het dierenwelzijn alleen maar ten goede. We kijken dan ook uit naar aan welke inspanningen en maatregelen deze erfenis zal worden gespendeerd.

Uiteraard is er nog geen exact zicht op het nettobedrag dat er zal overblijven na verrekening van de erfbelastingen. U zei daarnet ook dat er onroerend goed bij betrokken is. We volgen dat zeker verder op.

Minister, ik heb nog één extra vraag. Had de overleden persoon, bij het schenken van het bedrag, al dan niet nog specifieke voorwaarden geformuleerd over waar het geld aan zou moeten worden gespendeerd?

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Sabine Vermeulen (N-VA): Ik ben wat verontwaardigd over sommige reacties. Als het al een tendens wordt genoemd, wanneer één dame een legaat doet of een testament schrijft ten voordele van het Dierenwelzijnfonds... Eerlijk gezegd: ik heb zelf geen nakomelingen en begin wat schrik te krijgen om zelf een testament te maken. Ik zeg soms al lachend tegen mijn echtgenoot dat we er ook eens werk van moeten beginnen te maken.

Maar als elk testament hier over de parlementsbanken moet gaan, zal ik alles opgebruiken vóór ik mijn testament zal moeten maken. *(Opmerkingen van Bart Nevens)*

Ik vind het een beetje een bizarre discussie als men gaat spreken over een tendens. *(Gelach)*

Voor mij blijft het een zeer grote blijk van waardering voor het dierenwelzijnsbeleid. Ik ben ervan overtuigd dat de middelen goed zullen worden ingezet.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik sluit me aan bij deze vraagstelling, ook omdat ik een beetje verbaasd ben dat deze vraag wordt gesteld. De collega's hebben het ook al onderstreept: je moet eerst geld hebben en dan ben je zelf verantwoordelijk voor wat ermee gebeurt en aan wie je dat wilt schenken.

Het lijkt nu wel alsof dit een totaal nieuw fenomeen is, maar ik wil de vergelijking maken met de OCMW's. Ik heb in het verleden nooit een vraag gekregen, noch van mijn partij noch van andere partijen, over de middelen die worden geschonken aan een OCMW, alsof die middelen niet goed zouden worden besteed of dat niet meer mogelijk zou zijn of dat niet meer zou mogen. Dat bestaat al gigantisch lang, het is een historische trend. Niemand heeft daar problemen mee of vragen over. Dit is enkel een uiting: 'Als overheid hebben wij vertrouwen in u en dat u de middelen op een goede manier investeert.' Op die manier hebben mensen de keuze om daar een bijdrage aan te leveren. Het is een uiting van vertrouwen in wat je vandaag doet.

In die zin, minister, toch de vraag om scherp te stellen. U gaat kijken of er zaken zijn die u extra kunt doen, u gaat daar het beleid niet op afstemmen. Dat lijkt me heel verstandig. We weten inderdaad niet hoe dat evolueert. Je kunt dat ook niet doen. De heer Caron vroeg om eventueel buiten de reguliere taken te treden. Ik denk dat je dan echt heel bewust een apart fonds gaat creëren en ik dacht niet dat dat de bedoeling is. Ik dacht dat binnen de werking zou worden gekeken wat de uitdagingen zijn en dat daar – als er een extra bijdrage is – een tandje kan worden bij gestoken.

Ik denk dat dat de bedoeling is van die mensen. Ze geven aan dat ze een schenking doen aan de overheid omdat ze vertrouwen hebben in de taakinvulling die deze overheid vandaag opneemt. Ze hebben er vertrouwen in dat dit goed wordt besteed. Dat voor een goed begrip.

Minister Ben Weyts: Sommigen zien dit legaat, deze schenking, bijna als een probleem! (*Opmerkingen*)

Ik zie dit als een verrijking voor het dierenwelzijnsbeleid, een verrijking in meerdere opzichten en betekenissen. We eren de erflater met een debat in het Vlaams Parlement, dat had ze waarschijnlijk niet kunnen bevroeden. (*Opmerkingen*)

Als de grote bezorgdheid is dat dit aanleiding zou geven tot een besparing op het budget: wel het dierenwelzijnsbudget – en nu moet ik opletten wat ik zeg, want de minister van Begroting komt net binnen – is meer dan verdubbeld. (*Opmerkingen*)

Dit komt daar gewoon bovenop. Dat budget zal in de toekomst ook nog stijgen, en ik zie de minister van Begroting instemmend knikken. (*Gelach*)

Ik schrik een beetje van de vragen van de linkerzijde, er is enig wantrouwen ten opzichte van de overheid. Dat is vreemd, ik dacht dat de ideologie ter linkerzijde een ander beeld had van de overheid. (*Opmerkingen van Bart Caron*)

In dezen kan ik hen geruststellen, dat geld zal aan extra inspanningen worden besteed. Het zal goed worden besteed, ten voordele van het dierenwelzijn. Dat is ook de bedoeling, zo heeft de notaris ons laten weten.

Wat de asielen betreft – maar dat is een heel ander debat – heb ik er inderdaad voor gezorgd dat het asiel daarvoor wordt vergoed. Er is een vaste opvangprijs per dag. Deze prijs moet per diersoort worden bepaald. Er is een breed gamma, alleen al die vaststelling zou een fameus administratief werk zijn. Er is inderdaad soms wel wat discussie over. Dat wordt vergoed op basis van facturen. Soms lopen die facturen wel op. Ik weet van een factuur van 750 euro voor de opvang van één varken voor één maand. Soms zijn de facturen dus wel voor discussie vatbaar. Dat is evident.

Maar we hebben er wel voor gezorgd dat daar voor het eerst echt een vergoeding komt, dat gebeurt op basis van voorgelegde facturen en vanzelfsprekend geeft dat soms aanleiding tot enige discussie. Dat lijkt mij evident, zeker als soms in bepaalde richtingen wordt overdreven.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, ik ben blij dat u bevestigt dat de middelen naar bijkomend beleid gaan, naar zaken waar voordien nog niet aan werd gedacht bij wijze van spreken. Een aantal collega's hebben dat hier ook gevraagd.

Collega's van de N-VA, met alle respect, maar de verontwaardiging en nervositeit zijn helemaal niet nodig. Ik vind dit gerust een debat waard! Ik zeg niet dat er nu een tendens plaatsvindt. Maar als er een tendens... *(Opmerkingen)*

Nee, u moet goed luisteren. *(Opmerkingen)*

Als er zich de komende jaren een tendens zou voordoen van steeds meer legaten aan de overheid, dan heb ik inderdaad een bezorgdheid. *(Opmerkingen van Piet De Bruyn)*

Dan vrees ik dat er fondsen minder zullen worden gespijsd door inkomsten via belastingen. Dat is een bezorgdheid. Ik vind dat gerust een debat waard. U moet daar niet zo nerveus op reageren; dit is een debat waard.

Dit is geen kwestie van kritiek op de dame in kwestie. Nogmaals, ik heb het wel vijf keer gezegd en ik zeg het een zesde keer: het is bewonderingswaardig dat die dame dat heeft gedaan, maar ik ben wel bezorgd, als dit een tendens zou worden, dat er dan op een – in mijn ogen – negatieve manier wordt mee omgegaan vanuit de overheid. Dat is mijn enige bezorgdheid.

Bart Caron (Groen): Minister, links voor de overheid en rechts voor de privésector, die verhaaltjes kloppen allang niet meer. Ik ben voor de privésector! Ik ben met name voor een heel sterk middenveld en sterke ngo's in de samenleving in alle sectoren die zelfs een deel van de overheidstaken invullen. Ik ben ook voor een sterke overheid op de plekken waar beleid moet worden gevoerd en gehandhaafd en waar keuzes moeten worden gemaakt. Laat ons daarvan afstappen.

Ik herhaal mijn oproep. U hebt een mooi extra budget gekregen. Zet het in voor taken die buitengewoon zijn. Ik denk dat u de erflater daar... Ik zal niet in uw plaats treden om de keuze te maken, ik laat dat graag aan u over.

Ik had nog graag een antwoord gekregen op de vraag die mevrouw De Vroe stelde. Zijn er bijkomende voorwaarden? Dit kleurt mee het debat. Dat mis ik. *(Opmerkingen van Gwenny De Vroe)*

De voorzitter: De minister heeft daarop geantwoord, namelijk wat de notaris heeft gemeld.

De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over een steunmechanisme voor biomethaan – 1994 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, in deze commissie hebben we al regelmatig gedebatteerd over de import van aardgas uit Groningen,

over de problematiek van laagcalorisch of hoogcalorisch gas en over de aardgas-aansluitingen in nieuwe verkavelingen waarvoor er een wijziging is naar aanleiding van de debatten in deze commissie.

Aardgas blijft nog steeds een belangrijke energiebron voor de gezinnen en de bedrijven. Aardgas is echter niet hernieuwbaar, en daarom wordt er eveneens gewerkt aan duurzame alternatieven, namelijk groen gas of biogas of inert gas. Een dergelijk gas wordt geproduceerd door vergisting of vergassing.

In Wallonië werd een steunmechanisme voor hernieuwbare gassen en garanties van oorsprong uitgewerkt. Voor elke megawattuur (MWh) dat in het gasnet wordt geïnjecteerd, zal een garantie van oorsprong worden toegekend. Daarnaast wordt eveneens de steunregeling voor de productie van groene stroom met warmtekrachtkoppelingmotoren (wkk) uitgebreid. Zo hebben wkk's op biomethaan ook recht op groenestroomcertificaten.

De sector reageert positief op deze maatregel en geeft aan dat dit biomethaan in Wallonië een duwtje in de rug zal geven. Tevens kijkt men ook naar Vlaanderen om eventueel een dergelijke ondersteuning uit te werken.

In het actieplan Clean Power for Transport en in het Warmteplan 2020 wordt het potentieel van biomethaan als alternatief voor het fossiele aardgas in Vlaanderen gesitueerd. In het Warmteplan 2020 wordt aangegeven dat de meerwaarde van garanties van oorsprong voor biomethaan onderzocht zal worden. Er is ook nog de call groene warmte, restwarmte en biomethaan.

Tot slot vond er op 19 maart 2018 een primeur plaats. In aanwezigheid van de minister werd het Energie Conversie Park (ECP) in de Kempen, een biomethaan-installatie, gelanceerd.

Minister, wat is uw standpunt op de uitgewerkte steunmaatregelen en de garanties van oorsprong voor biomethaan in Wallonië? In welke mate kan dit inspirerend zijn voor Vlaanderen? Kan dit een boost geven om een versnelling hoger te schakelen voor biomethaan in Vlaanderen?

Wat is de stand van zaken van het onderzoek naar de meerwaarde van de garanties van oorsprong voor biomethaan zoals omschreven in het Warmteplan 2020?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Collega's, ik verheug mij erover dat mijn goede Waalse collega Jean-Luc Crucke ook inzet op biomethaan, iets wat mij trouwens niet verwondert, vanwege de richting die we samen in het interfederaal Energiepact hebben uitgezet.

In Vlaanderen bestaat er vooralsnog geen systeem op basis van garanties van oorsprong, maar werken we op basis van investeringssteun. Al sinds 2013 komt biomethaan in aanmerking voor ondersteuning via de call groene warmte. In eerste instantie werden enkel projecten voor productie en injectie van biomethaan in aanmerking genomen. Nadien werd dit ook uitgebreid tot transporttoepassingen zonder injectie. Inmiddels werden drie biomethaanprojecten goedgekeurd en in de recent afgesloten call werd er nog een ingediend. Die laatste aanvraag – omdat ik weet dat u ernaar zult vragen – wordt momenteel beoordeeld door het Vlaams Energieagentschap (VEA), daar kan ik dus verder nog geen uitspraken over doen.

Ik ben de garanties van oorsprong voor biomethaan alvast niet ongenegen, zeker niet vanwege de groeiende vraag van zowel producenten als gasverbruikers om hun gas te kunnen declareren als 'groen'. Momenteel loopt er een aanvraag voor een Europees Horizon 2020-project, met name European Renewable GAs TRAdE

Centre (ERGATRACE), dat onder andere als doelstelling heeft een Europese standaard voor garanties van oorsprong voor biomethaan uit te werken. Biogas-E vzw volgt dat project voor Vlaanderen op. Daarnaast wordt momenteel onderhandeld over de nieuwe richtlijn inzake hernieuwbare energiebronnen. In de huidige tekstversie wordt in bepalingen voorzien rond garanties van oorsprong. Zodra duidelijk is hoe de Europese aanpak inzake garanties van oorsprong eruit zal zien, stel ik voor ook de Vlaamse aanpak te bespreken en daarop af te stemmen. Op die manier kunnen we onmiddellijk de Europese randvoorwaarden meenemen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

U hebt gesproken over ondersteuning voor productie, injectie, transport, maar geldt dit dan ook voor wkk op biogas of kijkt u eerder naar een ander ondersteuningsmechanisme, zoals men in Wallonië doet? In Wallonië past men de certificaatondersteuning aan in functie van een werking op biogas of op aardgas.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: We hebben daar nog geen beslissing over genomen. We laten dat nog open. We staan er ook voor open, maar we moeten dat nog onderzoeken.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik denk dat het interessant is om door het VEA te laten onderzoeken of dit bijkomende opportuniteiten zou kunnen geven voor de ontwikkeling van biogas in Vlaanderen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over garanties van oorsprong voor waterstof – 1995 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, waterstof heeft potentieel zowel in de industrie als in de transportsector. Vorige week werd dit in deze commissie bij de gedachtewisseling reeds aangehaald, ook al weten we dat er nog maar één tankstation is waar men waterstof kan tanken.

Er zijn nog tal van misvattingen over waterstof. Waterstof is eigenlijk een energiedrager en moet dus worden geproduceerd. Het is geen energie die beschikbaar is, het is geen energiebron. Waterstof is wel duurzaam, als het duurzaam wordt geproduceerd en als we bijvoorbeeld kunnen werken met overschotten van elektriciteit van hernieuwbare energie. De energie die we verbruiken om waterstof te produceren speelt daarbij een belangrijke rol. Waterstof kan eveneens worden ingezet voor de opslag van elektriciteit, bijvoorbeeld bij windmolenparken om overtollige energie die op dat moment niet kan worden verbruikt, niet verloren te laten gaan.

In Nederland werd een regeling uitgewerkt om garanties van oorsprong toe te kennen voor groene en blauwe waterstof. Dit vormt een onderdeel van een pilootproject met het oog op een Europees systeem voor garanties van oorsprong bij de productie van duurzame waterstof. Het systeem focust op twee aspecten, namelijk de manier hoe waterstof wordt geproduceerd – groen – en de uitstoot

van CO₂ in dat proces – blauw. Het doel is om in 2019 een plan te hebben om het systeem in Europa toe te passen.

Minister, wat is de stand van zaken van het onderzoek naar waterstof in Vlaanderen? Wat is uw standpunt voor een ondersteuningssysteem voor duurzame waterstof en garanties van oorsprong? Op welke manier wordt Vlaanderen betrokken in het Europese project dat is opgestart in Nederland?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Collega's, in de eerste plaats wil ik verwijzen naar de Power-to-gas Industry cluster, waar een twintigtal Vlaamse bedrijven samenwerken om een roadmap richting waterstoftoepassingen in Vlaanderen uit te voeren. Rekening houdend met deze beschikbare kennis, heb ik de afgelopen maanden een studie laten uitvoeren door WaterstofNet en Hincio. Er zijn nog enkele aanvullingen nodig aan deze studie die op korte termijn verder onderzocht worden.

De studie beschouwt het potentieel voor waterstoftoepassingen en de duurzame energie die nodig is om deze waterstof op te wekken. De studie identificeert ook de toepassingen waar waterstof veel of weinig economisch potentieel heeft. Zodra de studie voldoende uitgewerkt is, zal ik die ter beschikking stellen. Ik steek niet onder stoelen of banken dat ik een grote aanhanger ben van alles wat waterstof is. Het is goed dat we dat in kaart brengen.

Wat garanties van oorsprong betreft, ben ik het principe genegen. Ik ben echter ook van mening dat we het best afwachten wat uit de onderhandelingen van de richtlijn Hernieuwbare Energiebronnen komt, die in bepalingen rond garanties van oorsprong voorziet.

Daarnaast volgt de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) het project CertifHy op dat door de Europese Commissie wordt gesteund in het kader van het Horizon 2020-programma. De doelstelling van het project is om een systeem van garanties van oorsprong voor duurzame waterstof op te zetten die internationaal inwisselbaar zijn. Om efficiëntieredenen ben ik voorstander om de toekomstige systemen van garanties van oorsprong van verschillende energiedragers zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen en zo mogelijk gezamenlijk te beheren.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Mag ik veronderstellen dat bij de lopende studie, waarop nog aanvullingen moeten gebeuren, heel sterk rekening wordt gehouden met de duurzame productie, dus dat we in kaart brengen waar de mogelijkheden zijn? Afname zal geen probleem zijn, zodra er duurzame productie is.

Een bijkomende vraag: u gaf uw standpunt over een ondersteuningssysteem voor de garanties van oorsprong. U staat daarvoor open en u wacht op wat Europa naar buiten zal brengen omtrent Horizon 2020, maar Nederland is wel bezig. Is het dan niet nuttig dat we ons aansluiten bij het Nederlandse onderzoek?

Minister Bart Tommelein: Ik was daarnet nog even van plan, toen ik zei dat ik waterstof wel genegen ben, daar 'groene' waterstof aan toe te voegen. Ik was aan het twijfelen om het heel uitdrukkelijk te zeggen, bij deze heb ik dat nu uitdrukkelijk gezegd. Ik volg het op. Als er in Nederland ontwikkelingen zijn, zal ik ze zeker opvolgen, maar het lijkt me beter om de Europese doelstellingen te bekijken en ervoor te zorgen dat we daarop voorbereid zijn. We zitten klaar, we kunnen alles voorbereiden, we kunnen kijken wat in Nederland gebeurt, maar nu op de doelstelling van Europa vooroplopen, lijkt me niet echt verstandig. Ik probeer efficiënt te werken, en straks zo efficiënt mogelijk beslissingen te nemen. We gaan de kar dus

niet voor het paard spannen. Ik denk dat er binnenkort wel duidelijkheid zal komen over de onderhandelingen over de richtlijn hernieuwbare energie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de opleiding voor erkende energiedeskundigen – 2001 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik heb een korte vraag, naar aanleiding van het antwoord op een schriftelijke vraag dat u me recent hebt bezorgd. Het Vlaams Energieagentschap (VEA) publiceert op zijn website een lijst met erkende energiedeskundigen. Dat wil niet alleen zeggen dat er zoveel energiedeskundigen zijn, ze moeten het ook blijven. Een van de voorwaarden om energiedeskundige te blijven, is vanaf nu permanente vorming volgen. Vanaf januari 2017 dienen energiedeskundigen type A jaarlijks permanente vorming te volgen om hun erkenning als verslaggever te behouden. Die vorming bestaat uit twee delen: een verplichte vorming met een inhoudelijk aspect dat vastligt, en een vrije vorming met een aantal onderwerpen die vrij te kiezen zijn uit een erkend aanbod. Beide delen behoren tot de permanente vorming en zijn verplicht op te nemen.

Nu blijkt uit het antwoord op mijn schriftelijke vraag dat er in totaal 5349 erkende energiedeskundigen type A zijn, maar dat 61 procent van hen de permanente vorming niet heeft gevolgd. Dat zou kunnen betekenen dat zij geschorst worden uit de lijst van erkende energiedeskundigen type A.

Daarom heb ik de volgende vragen: hoe kijkt u naar de cijfers van deskundigen die geen vorming volgden? Hoe schat u de impact in op de markt in dezen? Er is immers wel degelijk een marktwerking inzake energiedeskundigen. Wat kan de reden zijn dat zovelen de vorming niet hebben gevolgd, wetende dat er gevolgen zijn voor de uitoefening van hun werk als energiedeskundige?

In het antwoord op mijn schriftelijke vraag gaf u aan dat de eerste schrappingen er in de loop van dit jaar komen. Ondertussen zijn die deskundigen nog altijd aan het werk, ondanks het feit dat ze geen vorming hebben gevolgd. In welke mate kan hun afgeleverde EPC-attest nog als volwaardig, juridisch correct en geldig beschouwd worden indien het is afgeleverd in 2018, nadat ze dus niet voldaan hadden aan de voorwaarden van de permanente vorming?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: De cijfers van de energiedeskundigen die geen permanente vorming volgden, liggen in de lijn van de verwachtingen. Bijna 85 procent van de energiedeskundigen die de vorming in 2017 niet gevolgd hebben, zijn immers energiedeskundigen die in 2017 niet meer actief waren. Het is dus logisch dat zij niet meer investeren in opleidingen voor het beroep van energiedeskundige. 92 procent van de in 2017 actieve energiedeskundigen heeft de verplichte uren permanente vorming wel gevolgd of was vrijgesteld wegens het volgen van een basisopleiding.

De regelgeving stelt dat de erkenning van energiedeskundigen kan worden geschorst of ingetrokken als de energiedeskundige de verplichte permanente vorming niet volgt. Zolang die schorsing of intrekking niet effectief gebeurt is, blijft de energiedeskundige erkend en beschikt hij dus over zijn volledige bevoegdheid.

Tot dat moment kan hij certificaten opmaken en uitreiken. De energiedeskundigen worden via mailing en de EPC-nieuwsbrief op de hoogte gebracht van de te volgen permanente vorming. Daarnaast krijgen ze ook drie keer per jaar een overzicht van het aantal uren reeds gevolgde vorming, samen met een overzicht van het aantal uren nog te volgen vorming. Er wordt ook blijvend ingezet op de kwaliteit van de energieprestatiecertificaten door het uitvoeren van steekproefsgewijze kwaliteitscontroles.

Ik heb tot op heden nog geen signalen gekregen dat er een tekort is aan energiedeskundigen. Gelet op het feit dat de meeste energiedeskundigen, die geen permanente vorming gevolgd hebben, al niet meer actief waren in 2017, verwacht ik ook niet meteen problemen met de kwantiteit. Acties zijn op dit moment dus niet aan de orde. Ik zal het aantal actieve energiedeskundigen wel nauwgezet blijven opvolgen, zodat er snel kan worden ingegrepen als er een tekort aan energiedeskundigen zou ontstaan.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u. Ik was ervan op de hoogte dat een groot aantal energiedeskundigen niet meer of nauwelijks nog actief zijn. Een grote groep valt er op die manier uit.

Wanneer zal er effectief gevolg gegeven worden aan het feit dat men die opleiding niet heeft gevolgd? Ik heb begrepen dat al wat tot nu toe gebeurt, zolang de erkenning niet ingetrokken is, rechtsgeldig is. Het zou natuurlijk wel goed zijn dat als er niet aan de vereiste van bijscholing is voldaan, daar ook de nodige gevolgen aan worden verbonden zodat iedereen die een energiedeskundige contacteert zeker is dat de betrokkene op de hoogte is van de meest recente evolutie. Wanneer zal dus het aantal erkenningen dalen als gevolg van het niet volgen van die opleiding?

U zegt dat 8 procent van de actieve energiedeskundigen niet in orde is met die permanente vorming. Krijgen ze nog een tweede kans? Of is het zo dat als niet voldaan is aan de bijscholingsvereiste, daarop onherroepelijk de intrekking van de erkenning volgt, zodat men zich later eventueel opnieuw moet laten erkennen als energiedeskundige?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Het is belangrijk dat we alles wat met het EPC te maken heeft een kwaliteitsvolle invulling proberen te geven. Ik heb in het verleden al aangegeven dat er in verband met de attesten wat problemen zijn met de opvolging. Ik hoop dat dit in de toekomst zal verbeteren. Als we dat instrument ten volle willen gebruiken, moeten we zorgen voor een voldoende groot draagvlak. Dat kan natuurlijk alleen maar als er met gelijke maten en gewichten wordt gewerkt.

Ik besef wel dat de invoering van het EPC een hele omslag is geweest. Begrijp ik het goed dat het VEA niet in de mogelijkheid is om energiedeskundigen, die niet meer aan de voorwaarden voldoen, van de lijst te schrappen? Zo ja, plant u dan initiatieven in die richting?

Het zou wel vreemd zijn dat energiedeskundigen die de bijscholing niet volgen, gewoon actief kunnen blijven. Er is een groot verloop in de sector en ik begrijp dat veel van hen dit werk niet meer uitvoeren, maar we moeten vermijden dat cowboys, die er ongetwijfeld zijn, naast heel gedegen en bekwame deskundigen, ongestoord hun gang kunnen blijven gaan. Kortom, plant u initiatieven om energiedeskundigen, die niet meer aan de voorwaarden voldoen, van de lijst te kunnen schrappen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Op dit moment is er geen signaal dat er een tekort is en er is geen enkele klacht over de kwaliteit.

Als daar problemen zouden rijzen, of als er signalen zijn dat mensen onterecht van hun status gebruikmaken om toch certificaten uit te reiken, zullen we onmiddellijk optreden. Op dat vlak is het VEA heel strikt.

Het klopt dus dat we puur administratief zouden kunnen overgaan tot melding van schorsingen, maar als die mensen niet meer actief zijn en er zijn geen meldingen van handelingen die hiertegen ingaan, dan lijkt het me ook niet nodig om daar nu een absolute prioriteit van te maken.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, u hebt niet geantwoord op de vraag wat er gebeurt met de 8 procent mensen die wel actief zijn en de permanente vorming niet hebben gevolgd. Heeft dat een gevolg?

Minister Bart Tommelein: Natuurlijk. Het VEA is heel strikt in die procedure. Daar wordt onmiddellijk gevolg aan gegeven.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik ga er dan dus van uit dat het VEA daadwerkelijk de lijst aanpast en dat we in de toekomst geen 5349 energiedeskundigen erkend weten, maar dat daarvan ongeveer de helft zal overblijven op de lijst, dat het VEA dus wel degelijk zal schorsen en zal intrekken bij diegenen die niet meer voldoen aan de erkenningsvoorwaarden.

Minister Bart Tommelein: Ja, ze kunnen schorsen. Dat is geen enkel probleem.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ze moeten dat ook doen. Ze moeten die communicatie opzetten. U zei daarnet dat u daar geen noodzaak toe zag. Ik denk dat het wel zo is dat daar nu gevolg aan moet worden gegeven.

Minister Bart Tommelein: Neen, ik zeg u: als er problemen rijzen en als er signalen zijn van problemen op het terrein, dan zal het VEA onmiddellijk optreden. Dat is anders dan er administratief voor zorgen dat zelfs mensen die niet meer actief zijn, onmiddellijk op de hoogte worden gebracht van het feit dat ze zijn geschorst. Met andere woorden, als er mensen zijn die handelingen uitvoeren terwijl ze de verplichte vorming niet hebben gevolgd, dan wordt dat zeer strikt opgevolgd door het VEA. Daar zal onmiddellijk gevolg aan worden gegeven als blijkt dat de vorming niet is gevolgd. Dat betekent dat ze zullen worden geschorst, ja.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik denk dat we elkaar niet helemaal begrijpen. We hebben 5349 erkende energiedeskundigen. Meer dan de helft daarvan voldoet niet meer aan de erkenningscriteria, wegens het niet volgen van permanente vorming. Voor een groot deel is dat geen probleem, want ze waren toch al niet meer actief, maar ze stonden wel nog op de lijst van het VEA, dus de consument die op zoek gaat naar energiedeskundigen, werd nog altijd in verwarring gebracht en ertoe gebracht om mensen te contacteren die eigenlijk niet meer actief zijn en ook niet meer kunnen worden erkend.

Dat is voor diegenen die niet actief zijn, niet zo'n groot probleem. Dat is gewoon vervelend voor de consument die dan de verkeerde mensen contacteert. Voor die 8 procent die wel actief is en de permanente vorming niet heeft gevolgd, is dat echter wel problematisch, denk ik. Die moeten ook van de lijst, of eventueel de kans krijgen om alsnog permanente vorming te volgen en zo in orde te zijn als erkend energiedeskundige. Het is dus gewoon van belang dat vanuit het VEA de correcte informatie wordt verspreid, dat erkende energiedeskundigen die voldoen aan de erkenningsvoorwaarden inzake permanente vorming, op de lijst staan, en alle anderen niet. Bent u het daarmee eens?

Minister Bart Tommelein: Dat lijkt me ook duidelijk. Het VEA doet zijn werk.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.